

В справі збираня народніх легенд.

Бажаючи видати в однім із найблизших томів „Етнографічного збірника“ збірку народніх легенд, тоб то оповідань на теми біблійні старого і нового завіта, про святих і чуда, обертаємо ся з уклінною просьбою до всіх, хто інтересуєть ся пізнанєм нашої народньої творчости, допомогти нам у зложеню сеї збірки своїми матеріялами списаними з уст народа, або списувати такі матеріяли і присилати їх у Наукове Товариство ім. Шевченка. Плян видання буде більше-менше такий:

I. Біблійні легенди старого завіта. Тут важно звернути увагу на оповідання про сотворенє свѣта, про бунт ангелів, про гріх Адама, про Адамову смерть, про потопу свѣта і на цілий ряд оповідань на тему: відки взяло ся се або те? Чи є які оповідання про патріархів, про Мойсея, про Самсона? Оповідання про Давида і Соломона, про Ілію, Даниїла і загалом про жидівський нарід і жидівську віру (теми: Жиди найстарший нарід, вибраний нарід, Богом покараий нарід, віра в те, що Жиди потребують на щось християнської крови і т. и.).

II. Біблійні легенди нового завіта. Оповідання про Якима і Анну, про Марію, про Ісусове різдво, трьох царів, Ірода, втеку в Єгипет, про Ісусову вандрівку з учениками, Ісусові муки, Ісусів прихід до пекла, про смерть Марії, про апостолів, особливо про Петра і Павла, про Юду Іскаріотського (легенда про кровосумішку його з матірю), про Лазаря (вбогого і четверодневногo), про Марію Магдалину, Пилата, сотника Логина, що пробив ребра Ісусові і т. и.

III. Легенди про святих. Оповідання про св. Николая, Юрія, Алексея, про Марію Єгипетську, Варвару, про чудесні

образи і їх чуда, про сьв. хрест, відки він узяв ся і як його від-
найдено, про київських угодників, лустинників, мучеників, сїм бра-
тів спящих і т. и.

IV. Легенди про недовірків і чарівників. Сей відділ, доси майже не тиканий нашими збирачами, може дати бо-
гато нового. Важно було би нам мати оповідання про Симона вол-
хва, про єретиків (Арія, Пелагія), магів і чарівників (Євладий,
що записав ся чортови, Твардовский), про папіссу Йоанну і за-
галом оповідання про жінку перебрану за мужчину, отже жінку мо-
наха (сьв. Марін), жінку-попа, жінку-воїна, жінку-папу, — далі
про вічного Жида і т. и.

V. Легенди про монстри і дивогляди. Оповідання
про людей в одним оком, в п'єсїми головами, в головами на гру-
дях, про Гога і Магога, про Харіонів (підземних людей), Рахма-
нів і т. и. Далі оповідання про звіврів: однорогів, грифів, слонів,
львів, орлів (які у них звичаї і чудесні сили), про морські дива
(Мелюзини, кити), про дивні рослини (відки береть ся ладан),
дивне каміне (диямент, камінь самосьвіт і т. и.), дивні сторони
(мертве море, кипуче море і т. и.).

VI. Легенди про конець сьвіта. Оповідання про Ан-
тихриста, його прихід, про Іллю і Еноха, про вола Шоробора
і рибу Левятана, про пожежу землі і страшний суд.

VII. Легенди моралїзаційні і філософічні. Чу-
десні кари за різні тяжкі гріхи; покута великого грішника, що
вбив батька й матір; кара на скупаря, що відправив жебрака-Бо-
га; кара на злодія, що обдирав трупи або грабував церкви. Чу-
десні події в відповідь на трудні питання (що таке вічність — пу-
стинник ловить пташка 100 літ; по якому Бог порядкує сьвітом
— пустинник ходить по сьвітї з ангелом). До чого веде гордість
на власний розум, на власну сьвятість і т. и. (легенди про пу-
стинників, що підлягли покусї). Чудесне відкритє злочинів: під
злочинцем западає ся земля, йому приростає до тіла волова шку-
ра, надїта для постраху; корабель, на яким він пливе, стає насе-
ред моря або має згинути в бурю і його кидають у воду; вояки,
що стріляють на церкву, слїпнуть, дуріють або гинуть від власних
куль, що вертають ся на них.

VIII. Жартливі легенди і сатири на сьвяті теми.

Усіх, хто би мав охоту і змогу допомогти нам у збираню се-
го материялу, просимо держати ся більше-менше такого способу.

Розвідавши ся в селі чи місточку, хто особливо зі старших людей знає такі оповідання, списувати не тільки те, що він пригадає собі сам, але потім завдавати йому дальші питання, проходячи весь зазначений нами тут цикл і завсїгди стилізуючи питанє більше менше так: А не знаєте, як то старі люде говорять про се а те? Просимо записувати всяку хоч би й малу дрібницю, бо в денких оповідань певно лишили ся в народній тямці тільки шматки, на-тяки, і тільки вібравши ті відривки і впорядкувавши їх відповідно можна буде відтворити первісну цілість. При кождім записі треба додати: де, коли, хто і від кого записав. Про інтереснійших оповідачів, таких, що знають багато оповідань і вміють гарно опові-дати, було-б добре подати близші дані або списати від них са-мих звістки про їх житє, а особливо про те, від кого і яким спо-собом вони набрали ся тих оповідань, які знають. Усе те буде пожаданим доповненєм нашої збірки. Теперішня пора і недалека зима дуже добре надають ся до записуваня материялів з уст на-рода, тож просимо всіх охочих узяти ся до сеї роботи. Інші руські часописи зробили би прислугу науці повторяючи отсей наш квестіонар.

Ів. Франко і Вол. Гнатюк.

